

บทที่ 12

วัฏจักรธุรกิจ (Business Cycle)

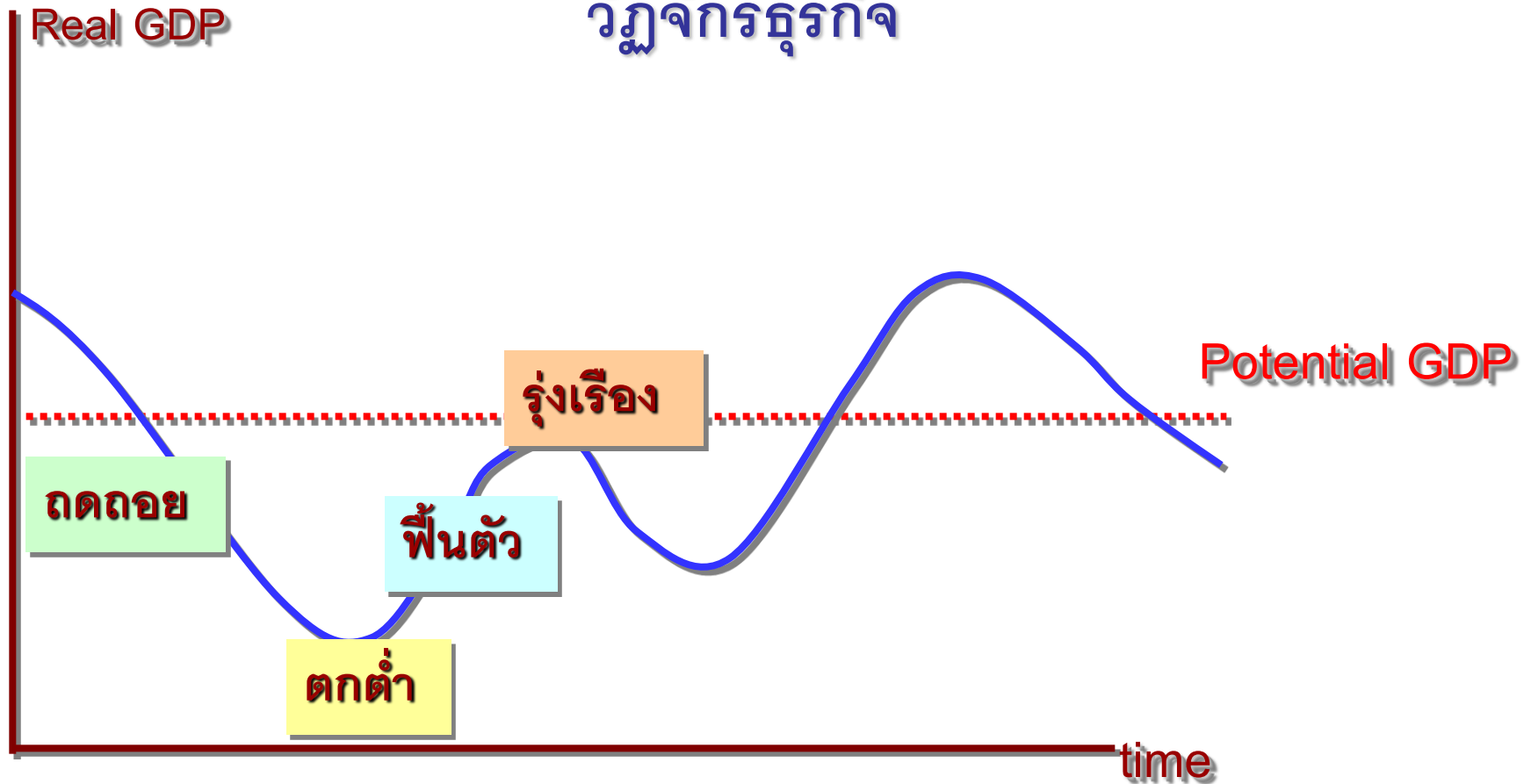
วัฏจักรธุรกิจ

- วัฏจักรธุรกิจ หมายถึงภาวะผันผวนขึ้น ๆ ลง ๆ ของกิจกรรมเศรษฐกิจ ซึ่งจะเปลี่ยนแปลงเป็นช่วง ๆ 4 ช่วง (แต่ละช่วงมีระยะเวลาไม่แน่นอน) โดยจะเริ่มจากช่วงใดก็ได้ต่อไปนี้
  1. ภาวะตกต่ำ (trough) การว่างงานสูง ความต้องการซื้อน้อยกว่ากำลังการผลิต (สินค้าเหลือขายมาก) กำไรต่ำ การลงทุนใหม่มีความเสี่ยงสูง

วัฏจักรธุรกิจ

2. เศรษฐกิจฟื้นตัว (recovery)หรือขยายตัว(expansion)
การจ้างงานเพิ่ม รายได้และการบริโภคเพิ่ม มีการ
นำกำลังการผลิตที่เคยเหลือมาใช้จนเต็มที่ การ
ลงทุนใหม่มีโอกาสดี
3. ภาวะรุ่งเรือง (peak) กำลังการผลิตถูกใช้เต็มที่ อาจ
เกิดขาดแคลนแรงงานหรือวัตถุดิบ ราคาสูง กำไรดี
4. ภาวะถดถอย (recession หรือ contraction) ผลผลิต
ลดลง การจ้างงานลดลง กำไรลดลง

วัฏจักรธุรกิจ

ช่วงเศรษฐกิจฟื้นตัวและรุ่งเรืองเรียกว่า “Boom”
ช่วงเศรษฐกิจถดถอยและตกต่ำเรียกว่า “Slump”

สาเหตุของวัฏจักรธุรกิจ

- ทฤษฎีที่อธิบายสาเหตุว่ามาจากปัจจัยภายใน (Endogeneous Theories) ได้แก่
  - ทฤษฎีนวัตกรรม
  - ทฤษฎีด้านจิตวิทยา
  - ทฤษฎีวงจรสินค้าคงคลัง
  - ทฤษฎีปริมาณเงิน
  - ทฤษฎีการใช้จ่ายต่ำเกินไป

สาเหตุของวัฏจักรธุรกิจ

- ทฤษฎีที่อธิบายสาเหตุว่ามาจากปัจจัยภายนอก (Exogeneous Theories) ได้แก่
  - ทฤษฎีจุดดับในดวงอาทิตย์
  - การเกิดวัฏจักรธุรกิจเนื่องจากปัจจัยอื่น

Endogenous Theories

- ทฤษฎีนวัตกรรม (innovation theory) นวัตกรรมหรือการคิดค้นใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นจะถูกต่อต้านในระยะแรก แต่ต่อมาจะเป็นที่ยอมรับ เกิดการลอกเลียนอย่างกว้างขวาง ทำให้มีการลงทุน การจ้างงานมากขึ้น (เศรษฐกิจ Boom) แต่จะมาถึงจุดหนึ่งที่นวัตกรรมเริ่มล้าสมัย การผลิตชะงัก การลงทุนลดลง (เศรษฐกิจ Slump) จนกว่าจะมีนวัตกรรมใหม่เกิดขึ้นจึงจะเข้าสู่ช่วง “Boom” ใหม่

Endogenous Theories

- ทฤษฎีด้านจิตวิทยา (Psychological theory) ถ้านักธุรกิจมองในแง่ดี จะทำให้การลงทุนเพิ่ม ผลิตเพิ่ม รายได้เพิ่ม (Boom) แต่ถ้าหากมองในแง่ร้าย การลงทุนจะลดลง การผลิตลดลง รายได้ลดลง (Slump) วัฏจักรธุรกิจเกิดเพราะนักธุรกิจมักมองในแง่ดีและแง่ร้ายสลับกันไป
- ทฤษฎีวงจรสินค้าคงคลัง (Inventory Cycle Theory) ถ้าสินค้าคงคลังเหลือน้อย จะนำไปสู่การผลิตเพิ่ม จ้างงานเพิ่ม (Boom) แต่พอผลิตมากขึ้นเรื่อย ๆ สินค้าคงคลังสะสมเพิ่มขึ้นมากเกินไป นำไปสู่การลดการผลิต (Slump)

Endogenous Theories

- ทฤษฎีปริมาณเงิน (Monetary theory) ถ้าธนาคารกลางเห็นว่าปริมาณเงินในระบบมีมากเกินไปจะดำเนินมาตรการลดปริมาณเงินลง เป็นผลให้เศรษฐกิจชะลอตัวและเข้าสู่ภาวะ Slump ได้ แต่ถ้าเห็นว่าปริมาณเงินน้อยเกินไปก็จะเพิ่มปริมาณเงินขึ้นทำให้เศรษฐกิจฟื้นตัวและขยายตัว (Boom)

Endogenous Theories

- ทฤษฎีการใช้จ่ายต่ำเกินไป (Underconsumption Theory) หรือผลิตมากเกินไป (Overproduction Theory) สินค้าเหลือขายมาก นำไปสู่การผลิตเพิ่ม ลดการจ้างงาน รายได้ลดลง (Slump)

Exogenous Theories

- ทฤษฎีจุดดับในดวงอาทิตย์ (Sunspot Theory) จากแนวคิดของ W.S.Jevons อธิบายได้ว่าการเกิดจุดดับในดวงอาทิตย์เป็นระยะจะทำให้เศรษฐกิจถดถอยและตกต่ำเป็นระยะตามไปด้วย เนื่องจากการเกิดจุดดับในดวงอาทิตย์มักทำให้ดินฟ้าอากาศแปรปรวน ผลผลิตการเกษตรเสียหายมาก
- ปัจจัยอื่น ๆ เช่น การเกิดสงคราม ความไม่สงบทางการเมือง เป็นต้น